

Густав Морцинек (1891—1963) является известной личностью в Силезии: здесь он родился, здесь всю жизнь жил и творил, сознательно соглашаясь быть «провинциальным» писателем.

Славу себе он добыл произведениями о шахтёрах, тема эта была когда-то почти неизвестная и экзотическая.

Хотя и написал он много книг для взрослых, но в литературу вошёл как автор детской и юношеской литературы, пропагандирующий народнические идеи, общественные и воспитательные мысли.

Детям он посвятил множество повестей и новелл; для них литературно обработал нарбные сказки, юморески и басни. Благодаря фольклёрным увлечениям Морцинка возникли до настоящего времени популярные басни: «Как шахтёр Буландра чёрта обманул», «Чудачные силезские рассказы», «Очень странная история о разбойнике Ондрашке» или известная повесть «Ондрашек».

Морцинек тесно сотрудничал с театром «Банялука» в г. Бельско-Бяла. Специально для театра Кукол написал спектакли «Кондерла с пласта Иды», «Как шахтёр Буландра чёрта обманул» и пьесу «Кузнец».

«Кузнец» берёт своё начало в народных традициях. На основании народных мотивов сказок построены представления (о мужике, который стал королём; о смерти заключённой на грине; о трёх желаниях — награде за оказанную услугу; о пану Твардовском и др.); на народной иерархии справедливости, на народном наконец стиле повествования (язык, поговорки, юмор и песни).

Пьеса «Кузнец» является инсценировкой широко известных фольклёрных мотивов, инсценировкой особенной и новаторской. Таким образом, Морцинек как бы даёт популярным во всей стране сказочным мотивам местный колорит, размещая действие в Силезии Чешинской, давая героям черты жителей этих сторон; его герои говорят языком, характерным для людей, живущих только здесь, в Силезии. А осуществляет он это в способ небывало оригинальный.

Gustaw Morcinek (1891—1963) is known in the Silesia region: he was born here, lived here all his life and he wrote here — consciously reconciling himself with the name of a regional writer. He became famous as the author of books treating about the mining problems, problems which, at that time, were exotic and very vaguely known to most of readers. Although he has written some books for adults, he is mostly known as the writer for children and youth, who popularised in his books national, social and educational ideas.

Gustaw Morcinek devoted many of his novels and stories to children; he adapted for them some folk fairy-tales, humorous stories and anecdotes. His folklore admiration resulted in such fairy-tale collections as: „How Bulandra, the Miner, Cheated the Devil”, „Some Very Odd Silesian Stories”, „A Very Odd Story of Ondraszek — the Highland Robber” and a very well known novel — „Ondraszek”.

Gustaw Morcinek co — operated very closely with the puppet theatre „Banialuka”. Especially for this theatre he wrote such plays as: „Konderla from the Seam of Ida”, „How Bulandra, the Miner, Cheated the Devil” and a play „The Blacksmith”.

„The Blacksmith” was inspired by a folk tradition. The motives of fairy-tales which build up a content of the play are of folk origin (about a peasant who becomes a king, about the Death imprisoned on a pear-tree, about the three wishes and a prize for a favour, about Mr. Twardowski etc.); also such things as: the hierarchy of justice, the idea of characters and the style of narration (the language, humour, songs) are of folk origin.

„The Blacksmith” is an adaptation of folk motives which are commonly known, but this is a special and innovatory adaptation. G. Morcinek placed the action of the play in the region of Cieszyn Silesia and all the characters in the play have the features of people living in this area and speak the dialect spoken in this region. The author adapted all the motives in a really original manner.

Państwowy Teatr Lalek „Baniałuka”
Bielsko-Biała, ul. Mickiewicza 20

Dyrektor i kierownik artystyczny:
Jerzy Zitzman
Kierownik literacki:
Lucyna Kozień

Gustaw Morcinek Kowal

Reżyseria: Jerzy Zitzman
Scenografia: Andrzej Labiniec
Muzyka: Bogumił Pasternak

Kierownictwo muzyczne: Mirosława Slosarczyk
Przygotowanie kapeli: Marian Konieczny
Asystent reżysera: Jarosław Dwornik

Premiera: 27.03.1984

Gustaw Morcinek (1891—1963) jest postacią znaną na Śląsku: tu się urodził, tu przez całe życie mieszkał i tworzył, świadomie godząc się na miano pisarza regionalnego. Sławę zdobył jako autor utworów o problematyce górniczej, wówczas szerzej nie znanej i egzotycznej. Choć napisał wiele książek dla dorosłych, do literatury przeszedł jako twórca dla dzieci i młodzieży, propagujący idee narodowe, społeczne i wychowawcze.

Dzieciom poświęcił liczne powieści i nowele, dla nich literacko i artystycznie opracował ludowe bajki, humoreski i fawecje. Z folklorystycznych zainteresowań Morcinka zrodziły się popularne do dziś zbiory baśni: „Jak górnik Bulandra diabła oszukał”, „Przedziwne śląskie powiarki”, „Przedziwna historia o zbójniku Ondraszku” czy wreszcie głośna powieść „Ondraszek”.

Morcinek współpracował blisko z bielską „Baniałuką”. Specjalnie dla teatru lalek napisał sztuki: „Konderla z pokładu Idy”, „Jak górnik Bulandra diabła oszukał”, „Kowal”.

„Kowal” ma swe źródło w tradycji ludowej. Ludowe są motywy bajek budujących sztukę (o chłopie, który został królem, o śmierci więzionej na gruszy, o trzech życzeniach — nagrodzie za wyświadczoną przysługę, o Panu Twardowskim i in.), ludowa hierarchia sprawiedliwości i koncepcja postaci, ludowy wreszcie styl narracji (język, porzekadła, humor i piosenki).

Jest „Kowal” adaptacją wątków folklorystycznych powszechnie znanych, ale adaptacją szczególną, nowatorską. Otóż Morcinek popularnym w całym kraju motywem baśniowym nadaje koloryt lokalny umiejscawiając wydarzenia na Śląsku Cieszyńskim, wyposażając bohaterów w cechy mieszkańców tego regionu, każąc im przemawiać językiem charakterystycznym dla ludzi tu żyjących. A czyni to w sposób rzeczywiście oryginalny.

Udział biorą: Maria Byrska*, Jan Chmiel*, Jolanta Chudy, Witold Daniec*, Jarosław Dwornik, Irena Jaroszek, Marian Konieczny, Urszula Petryszyn, Ewa Pietrzyk*, Wiesława Pilarz, Janusz Siwy, Ryszard Sypniewski

* — adept

Kierownik techniczny: Józef Ferdecki
Światło: Kazimierz Wądrzyk

Obsługa sceny: Stanisław Kaczmarczyk, Mirosław Mędrak

Lalki i dekoracje wykonały pracownice Teatru w składzie: Joanna Dyczek, Adolfina Kaczmarczyk, Władysława Szermańska, Elżbieta Faber, Jan Faber, Antoni Wajda, Jan Paluch

cena 10 zł